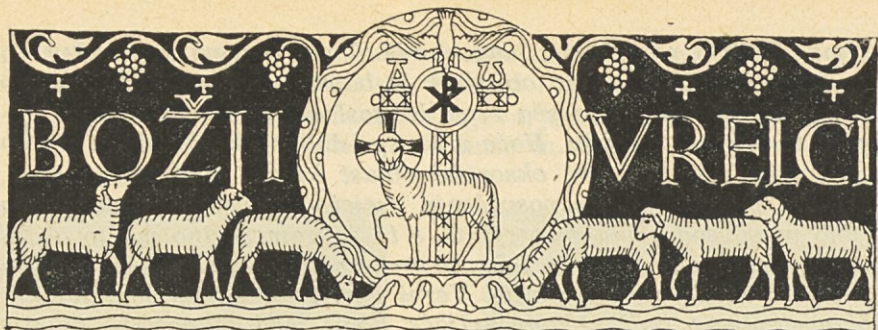

LETO III. LITURGIČNO GLASILO ŠT. 5-6

Dr. Rudolf Blüml:

Za liturgično obnovo

(Nadaljevanje)

Posamezna področja liturgične obnove

I. SVETA DEJANJA

2. Zakramenti

Sv. mašniško posvečenje

Z ozirom na ta zakrament bilo bi le reči, da bo liturgično vzbujeni kristjan bistvo svečeništva in mašniškega posvečenja v vsej njegovi veličini in življenjski globini le tedaj mogel doumeti, če bo ob liturgičnih priročnikih v domačem jeziku uveden v vzvišeni obred podeljevanja tega sv. zakramenta v vseh njegovih razvojnih stopnjah (štirih nižjih in treh višjih redovih).¹ S poglobljenim razumevanjem bistva mašniškega posvečenja bo pa rastlo tudi pravo vrednotenje splošnega (laičnega) svečeništva vernikov in s tem zmisel za Katoliško akcijo.

Sv. zakon

Vsekakor je samoumevna zahteva prebujenega čuta za cerkveno liturgijo, da se zakrament sv. zakona podeljuje zopet v zvezi s presveto evharistično daritvijo, s tako zvano poročno mašo, in se tako izkoristijo vse zakramentalne moči za ustanovitev in ukorenitev družine kot osnovne celice krščanskega življenjskega organizma; nikari pa tega sv. zakramenta poniževati s plitvim poročnim »obredom« v okviru svetnega veseljačenja. Poroka izven sv. maše naj se omeji na redko in nujno utemeljeno izjemo!

3. Zakramentali

Ni mogoče tajiti, da duhovniki svojo oblast »blagoslavljanja«, ki jim je dana kot posebni dar (karizma) njihovemu poklicu, razmeroma veliko premalo izkoriščajo, na drugi strani pa tudi verniki

¹ Prevod molitev in obreda sv. mašniškega posvečenja (nižjih in višjih redov) je izšel v Ročni knjižnici $\frac{3}{4}$ in $\frac{5}{6}$ zvezek, ki jo je izdala Misijonska tiskarna v Grobljah.

premalo čutijo potrebo po blagoslovih. Toda nameni sv. cerkve so vse drugačni. Le odprimo obrednik in bomo videli, za koliko zadev sv. cerkev skrbno priporoča sveti blagoslov. Zato je liturgično gibanje tudi tukaj na delu. Hoče v liturgu-duhovniku buditi in poglobiti zavest, da ima kot eksorcist oblast krotiti hudobne duhove, da more pri mašniškem posvečenju prejeti pravico blagoslavljanja vedno in povsod učinkovito rabiti, s to zakramentalno močjo obdajajoči svet posvečevati in tako v vseh možnih prilikah in oblikah včlenjati v božji svet milosti. Verni liturg duhovnik bo tako kot »blagoslovljen« tudi »blagoslavljoč« hodil med blagoslova žejnim ljudstvom božjim. Če bo duhovnik ljudstvu predložil veličino in življenjsko pomembnost blagoslova ter radodarno delil milost iz nebes, bo tudi v ljudstvu vedno bolj raslo koprnenje po zakramentalnih

4. Ljudske pobožnosti

Ljudske pobožnosti bodo po liturgičnem obnovitvenem gibanju dobile novih pobud. Dragoceni zakladi molitev in pesmi v svetih bogoslužnih knjigah jih bodo nanovo oplodili in jih dvignili nad čisto malo vzpodbudno enostranost. Tudi tu je treba težiti za čim bolj dejavno (aktivno) udeležbo ljudstva v molitvi in pesmi, kar je svojski cilj liturgične akcije. Liturgični apostolat ustvarja zato celo vrsto vzpodbudnih primerov in praktičnih vzorov, kot: liturgično rožnovensko pobožnost, nedeljsko krstno obnovo, evharistične večernice (vespere), dramatični križev pot, liturgične kvatrne ure, velikonočno liturgično pobožnost, majniško pobožnost, liturgične molitve za umirajoče itd.

Tozadevno bi Cerkveni molitvenik in Cerkvena pesmarica sledeč zahtevam zdrave liturgične obnove mogla vršiti važno poslanstvo.

(Dalje sledi)

Prof. Zdenka S.:

Velikonočna poslanica iz prvih stoletij krščanstva

(Pridiga sv. Avgušтина na belo nedeljo)

Danes je zadnji dan (velikonočnih) praznikov in zato novokrščenci odlagajo belo oblačilo: vendar tako, da belina, katero so odložili v obleki, vedno ostane v srcih.

Predvsem moram naglasiti, da, ker je velika noč čas božje prizanesljivosti in odpuščanja, tako preživimo te dneve, da z olajšanjem v telesnem oziru ne bi zatemnela čistost, temveč da bi se vzdržali sleherne nezmernosti, pijanosti in razuzdanosti, živeli trezno in v sveti preprostosti, da dosežemo s čistostjo duš, česar še nismo dosegli s telesnim postom.

Moje besede veljajo vsem, za katere skrbim, vendar se danes, ob sklepu praznikov, obračam predvsem na vas, naraščaj svetih,

prerojence po vodi in Sv. Duhu — svet naraščaj, nov rod, naš cvet in naša dika, sad mojega truda in moja radost.

Z apostolovimi besedami vas ogovarjam: glejte, noč je minila, dan se je približal. Odložite dela teme in oblecite orožje svetlobe.

Starokrščanski »tabernakelj« v grškem samostanu Grotta Ferrati v Italiji. Najsvetejše se ne hrani v tabernaklju, marveč v kovinskem »golobčku«, ki visi izza stropa nad oltarjem.

Iz katakombskega hodnika (četrto stoletje), v Grotte Ferrati, kjer so se prvi kristjani shajali k službi božji

Kakor podnevi pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v prepiru in sovraštvu, temveč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa.

Imamo trdno zagotovilo, pravi apostol dalje. Prav je, če mu verjamete in ste pripravljeni kakor svetilke v temi, dokler se ne zdrami in ne vzide luč v vaših srcih. Naj bodo torej opasana vaša ledja in prižgane svetilke v vaših rokah in vi podobni služabnikom, ki pričakujejo gospoda, kdaj se vrne z ženitnine. Glejte, prihajajo dnevi, v katerih govori Gospod: Še malo in ne boste me videli in spet malo in spet me boste videli.

To je ura, o kateri je rekel: Vi boste žalostni, svet pa se bo veselil: življenje je polno preizkušenj in mi smo v njem samo popotniki.

Toda spet vas bom videl, pravi Gospod; vaše srce bo veselo in nihče vam ne bo več vzel veselja.

Liturgično leto — vir pravega veselja

Velika noč

(Nadaljevanje)

»To je dan, ki ga je naredil Gospod. Radujmo in veselimo se ga!«

Veliko noč imenuje liturgija praznik nad vse praznike, svečanost čez vse svečanosti. Gospodovo vstajenje je višek cerkvenega leta, je praznik največjega veselja. Sv. cerkev kar ne ve, kako bi dala duška svoji radosti. Venomer ponavlja: Aleluja! Hvalite Gospoda, hvalite Gospoda! Pa zakaj naj hvalimo Boga?

Na ta praznik moramo Boga hvaliti, kakor Bog hvali sam sebe. Ta dan ima namreč Bog neko posebno veselje, ki je le njemu lastno. To veselje je vprav slava vstalega Jezusa, ki je dovršil svoje božje poslanstvo na zemlji.

Sv. Pavel uči Kološane (1, 15. 16. nsl.), kakšni so večni božji načrti glede Kristusa: »On je podoba nevidnega Boga, prvorojenec vsega stvarstva, kajti v njem je bilo ustvarjeno vse, kar je v nebesih in kar na zemlji, vidne in nevidne stvari... vse je ustvarjeno po njem in zanj.« Jezus je torej prvorojenec, glava vseh stvari v nebesih in na zemlji. Pred Bogom je le eno bitje, le ena stvar: Jezus. Vse drugo živo in neživo, angeli in ljudje, vse brez izjeme je le za Jezusa. Bog ljubi le njega, svojega edinorojenega Sina; vse drugo ljubi samo v njem. Le zaradi Jezusa in po njem prehaja božja ljubezen na vsa druga bitja. V Jezusu smo odmenjeni za večno slavo, v njem smo otroci božji, po njem nam prihajajo vse milosti.

Torej si lahko vsaj nekoliko predstavljamo neskončno radost presv. Trojice, ko je veliki, večni načrt uresničen. Udeležil pa ga je Jezus s svojim trpljenjem in vstajenjem, kakor piše isti sv. Pavel Filipljanom (2, 8—11): »Ponižal se je in je bil pokoren do smrti, smrti na križu. Zato ga je tudi Bog povišal in mu dal ime, ki je čez vsa imena, da se v imenu Jezusovem pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in da vsak jezik prizna, da je Jezus Kristus Gospod, v slavo Boga Očeta.«

Sv. cerkev vse to ve, zato pa poje: Aleluja!

Neizmerno je veselje Jezusa-človeka. Veselje, ki ga uživa kot Bog, se bistveno ne spreminja. Kot človek pa ima dušo in telo kakor mi. Njegova duša, neskončno popolna, je bolj ko vsaka druga do vzeta za veselje, kakor je bila tudi za žalost, dokler je bival na zemlji. Strašno je trpel na duši in na telesu, a zdaj je trpljenja konec, veličastno delo njegove ljubezni je dovršeno. Uživat gre večno blaženost na čelu vseh izvoljenih, ki jih je odrešil.

Z njim se raduje sv. cerkev ter poje: Aleluja!

Z njim se radujemo vsi. Saj vemo, kaj se pravi: trpljenje prestat, nikdar več trpeti, večno veselje uživati. Vemo tudi, da je bilo vse njegovo trpljenje za nas, da se bomo mogli večno z njim veseliti. Zato pa, o Jezus, ti z vsem srcem voščimo: Prav veselo veliko noč!

Kdo se ne bi veselil? Saj noben drug praznik ne potrjuje tako nepobitno naše vere. »Če pa Kristus ni vstal,« pravi sv. Pavel (1. Kor 15, 14.), »je ... prazna vaša vera,« smešna je, brez koristi.

Največji reveži smo, ker verujemo in upamo, česar ni. Vse je proč: Kristusovo božanstvo, zveličanje duš, up večnega življenja. Nič, prav nič ne ostane. Če je pa Kristus vstal, tedaj, moj Bog! Vse je res! Imamo Zveličarja, imamo Boga, nebesa so naša.

Umetniška šola v Maria Laach
Jezus, dobri Pastir — In mi smo ovce njegove paše (Ps 94)

Zato pa le: Aleluja, hvalite Gospoda!

Veliko noč obhajamo ne samo skozi eno osmino, t. j. sedem dni, ampak sedemkrat sedem, t. j. 49 dni in še enega povrh. Ta čas bi morali pozabiti, da smo še na zemlji. V duhu bi morali bivati že v nebesih, kjer neprestano pojo rajsko pesem: Aleluja!

Vnebohod Gospodov je praznik njegove človeške narave. Jezus ne gre v nebesa kot Bog, saj jih kot Bog ni nikoli zapustil, ampak kot človek gre »sesti na desnico Očetovo«, to je, uživat božjo slavo, božje veselje. Jezus-človek je bil na zemlji tako ubog, da je moral garati kot navaden delavec za vsakdanji kruh; potem je učil množice, ozdravljal bolnike, odpuščal grešnikom, izdan je bil svojim sovražnikom, ki so ga obsodili, bili, bičali, s trnjem kronali, zasramovali, križali; umrl je najstrašnejše smrti. Isti Jezus je, ki danes zmagoslavno vstopi v nebesa, kjer ga Bog postavi za vladarja in sodnika sveta. Kako se kristjan ne bi veselil z njim?

A to ni vse. V nebesa gre tudi zato, da nam tam gori pripravi mesto (Jan 14, 2.). Da, po njegovi dobroti pride tudi za vsakega izmed nas dan vnebohoda, da bomo tudi mi pri Jezusu. Kako gredo k srcu njegove besede pri zadnji večerji, ki veljajo ne samo apostolom, ampak vsem kristjanom: »Jokali boste in žalovali, svet pa se bo veselil; vi boste žalovali, ali vaša žalost se bo spremenila v

veselje... Vi zdaj žalujete; ali spet vas bom videl in veselilo se bo vaše srce in vašega veselja vam ne bo nihče vzel.» (Jan 16, 20. 22.) Zato pa: »Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih.« (Mt 5, 12.) (Dalje sledi)

Janez Orožem, kaplan:

Rast farne družine

Farne organizacije

(Nadaljevanje)

Kakor drugod se tudi v naši fari znova probuja društveno življenje. Delo, ki ga vršijo društva v fari, ni majhno, toda to delo mnogokrat ne služi farni skupnosti, marveč jo celo razbija. Zato naj vam o tem zapišem nekaj besed.

Vsaka organizacija gleda pred vsem nase in zase. Z vstopom v organizacijo se človek nekako izloči od drugih ljudi. Ta izločitev se na zunanost pokaže s tem, da dobi vsak član društveni znak ali svetinjico, včasih tudi uniformo ali kroj, pri javnih prireditvah stopa za društvenim praporom itd.; na znotraj pa ga posebni ločeni sestanki vzgajajo za društveno zavednega člana, ki mu je društvo povsod prvo. Zato mora imeti društvo samo zase in pred vsemi drugimi svojo skupna obhajila, mora nastopati ločeno od drugih faranov z zastavo in v kroju, samo zase hoče imeti dom, knjižnico, prireditve itd.

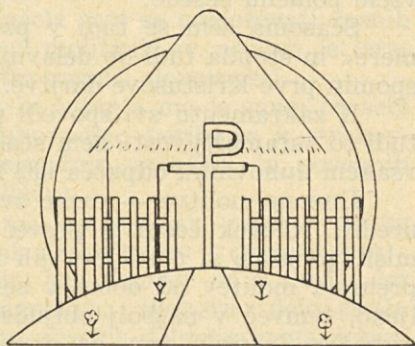
Vsi ti pojavi so že v naravi društvenega življenja, zato jih popolnoma ni mogoče odpraviti, če nočemo odpraviti tudi društev samih. Mogoče pa je pretirane izrastke »družbarskega posebkarstva« ublažiti in tako tudi društveno življenje pravilno vplesti v farno skupnost. Zadnje čase ravno to željo papeži posebno glasno poudarjajo.

Ognjišče in skupno mizo farne družine je pokazal Pij X., ko je s svojimi odloki o pogostem obhajilu na stečaj odprl tabernakelj. To je temelj farne skupnosti. Že on je tudi opozarjal organizirane vernike, da bi bilo napačno, če bi se zbirali k svojim posebnim pobožnostim, javno farno službo pa bi zanemarjali. Še z večjo vnemo pa je pospeševal farno skupnost Benedikt XV., pod čigar vlado je kat. cerkev dobila svoj zakonik. V tem zakoniku stoji: »Vernike je treba opominjati, da zahajajo pogosto v svojo farno cerkev in tam prisostvujejo božji službi in poslušajo tam božjo besedo.« (Can 167, 2.) V tem duhu so sestavljeni vsi zakoni, ki urejajo farno življenje. In kakor da bi na teh zakonih namenoma gradil naprej, je sedanji papež Pij XI. tudi najnovejšo obliko skupnega dela: Kat. akcijo osnoval tesno na faro.

Gotovo bi bilo za farno življenje najboljše, če bi vsaka fara ne bila samo notranje (po zakramentih, sv. maši) povezana v eno družino, marveč bi tudi na zunanost tvorilo krajevno in gospodarsko enoto. Vsaka fara naj bi bila obenem tudi upravna in šolska občina, naj bi imela svoje farne gospodarske, kulturne in verske organizacije. Ta zunanja enotnost bi gotovo pospeševala tudi notranjo enotnost,

tudi v cerkvi bi se bolj počutili kot bratje in sestre, ki drug za drugega molimo in darujemo.

Tako srečna rešitev pa je malokje mogoča. Fare so marsikje prevelike in prav nič krajevno zaokrožene. Občinske meje se na farne malo ozirajo, šol pa mora biti v marsikateri fari po več. Organizacije se omejujejo na svoje članstvo, vse drugo jim ni mar. Tako je tudi pri nas. Rešiti pa moramo za farno skupnost, kar se rešiti da. Družbene pobožnosti, zlasti skupna obhajila, naj se razširijo na ves stan, ne samo na tistih petdeset fantov ali deklet, z apostolsko besedo naj družbeniki razširijo voditeljeve vzgojne govore po vsej fari; naša pomlajena prosvetna društva naj se vzgajajo v občestvenem duhu, ne pa v društveni ozkosrčnosti: zato naj njihov društveni dom ali dvorana služi kot farni dom vsem, njihova knjižnica naj bo dostopna vsem, njihove prireditve naj vsaj ob slovesnih prilikah (n. pr. farno žegnanje, birma, miklavževanje) zajamejo vso faro (igre na prostem, tabori). Priznam, da je tako delo za društvene člane žrtev, češ, kdo bo zmeraj delal za druge. Toda ravno v tem je skrivnost lepega skupnega življenja: v apostolskem delu za druge.

Še druge ovce imam, ki niso iz tega hleva; tudi tiste moram pripeljati: in poslušale bodo moj glas in bo ena čreda, en pastir. (Evangelij druge nedelje po veliki noči.)

Če boste vsi, ki ste kjerkoli organizirani, to žrtev razumeli, pa si bomo skupno gradili novo družino — našo faro. Premislite in potem na delo! Pomagal vam bo tudi vaš duhovnik.

(Dalje sledi)

Z.:

Moja pot

(Konec)

Pri nekem popoldanskem obisku cerkve se nenadoma spomnim: Jutri bo praznik. Kaj, če bi šla k sv. spovedi in jutri k sv. obhajilu? Šla sem. Kaki dve leti po tem sem pristopala k sv. zakramentom kar redno pred večjimi prazniki, t. j. skoro mesečno.

Prav tako sem kmalu tudi ob delavnikih začela zahajati k sv. maši: kadar je bil kak bolj znan god, kadar sem imela kak poseben namen ali posebno čas.

Gospa, pri kateri sem stanovala, se je čudila moji spremembi. Mene pa je vso prevzela skrivnost, da se pri sleherni sv. maši daruje Bog sam. In kolikor bolj sem se skrivnosti prepustila, toliko bolj sem jo razumela.

Med sv. mašo sem najprej le pri posameznih delih molila z mašnikom splošne kratke molitve, v zvezi z rožnim vencem. Ko sem dobila misal, sem skušala najprej brati celo sv. mašo. Ker pa sem bila

prepočasna, sem se omejila na berilo, evangelij, molitve pri darovanju in »stalni del«. Kmalu sem spoznala, da je pri mašnikovem sv. obhajilu treba prejeti ne samo duhovno sv. obhajilo, marveč tudi resnično sv. obhajilo. Tako je daritev sv. maše postala res daritev v vsem pomenu besede.

Sčasoma sem se tudi v počitnicah ojunačila, premagala »razmere« in stopila tudi ob delavnikih k sv. maši: najprej ob petkih, v spomin prve Kristusove daritve.

K zakramentu sv. spovedi pa sem še vedno hodila v mesto. A tudi to »sramežljivost« sem sčasoma premagala, kajti povsod in po vsakem duhovniku odpušča isti Kristus.

Dnevne molitve — razen sv. maše — si dolgo nisem znala prav urediti. Človek često le preveč samo ponavlja besede, a premalo misli, premalo si prizadeva jih izpremeniti v molitev. Sčasoma sem prenesla molitev od doma v cerkev, in sicer ne več v tiho, osamljeno, temveč v najbolj obljudeno, pred dnevno izpostavljeno Najsvetejše. Začutila sem, da skupna molitev ne moti zbranosti, temveč da je Gospod sam navzoč, kjer sta dva ali trije zbrani v njegovem imenu. Končno sem prenesla težišče molitve v najsv. daritev — saj tam prosimo vsega za vse in združeni z Najpopolnejšim pač tudi molimo najpopolneje.

Z nekim adventom sem od približno mesečnega obhajila prešla k tedenskemu prejemu sv. zakramentov. Prišel je evhar. kongres. Z mislijo, naj bi sleherna sv. maša bila združena s sv. obhajilom, sem se sicer že mnogokrat srečala, zlasti v liturg. krožku, vendar je nase nisem še obrnila. To pot pa sem se ustavila ob njej. Zavest nevrednosti, katera me je že od nekdaj odvracala, sem premagala s takimi-le mislimi: Če sem včasih dovolj »dobra« — ali ne bi mogla biti vedno? Kje naj iščem moč, da bom boljša, če ne pri njem, najboljšem? Če Bog hoče k meni, zakaj bi jaz ne hotela k njemu?

Vsak trenutek moram biti pripravljena na združenje z njim. In saj molimo: Nisem vreden, ampak reci, reci le besedo in ozdravljena bo moja duša. — Zato je bil storjen sklep: dnevno pristopati k sv. obhajilu, in sicer med sv. mašo po mašnikovem sv. obhajilu, kajti sv. obhajilo je sad najsv. daritve.

Tudi v počitnicah sem sklenila ostati zvesta svoji praksi.

Iskreno in doživljano prejemanje sv. zakramentov pa me je povsem naravno vodilo k meditaciji, k premišljevanju. Najprej so me prevzeli zanosni verzi iz vstopa ali darovanja, n. pr.: V tebe, Gospod, zaupam, ne bom osramočen vekomaj, ali: Nočem se hvaliti razen s križem Gospoda Jezusa, ali: Moja resnica in moje usmiljenje je z njim. Potem sem izluščila iz dnevnega evangelija glavno misel, n. pr.: Čujte in molite ali: Prodaj, kar imaš! Kdor hoče za menoj, naj se odpove samemu sebi! in si jo napravila za dnevno geslo. Še pozneje sem obstala ob misli, izraženi v molitvi (oratio) tistega dne, spoznala, da je v njej izraženo moje hotenje, najprimernejša želja z ozirom na dotični praznik in jo zato lahko pre-mišljala ves dan.

Podobno mi v posameznih dobah cerkveno leto daje dovolj snovi za premišljevanje: v božični dobi, da je Bog postal človek. In skušam

živeti, kot bi živela v sv. družini; v postu resničnost Kristusovega božanstva, njegovo odrešenje in svarilni primer farizejev; v veliko-nočnem času je moje geslo: Novo življenje!, v binkoštnem se poglobim v poklicno delo — v moči in luči Sv. Duha.

Naravno, da vzporedno z notranjo obnovo duša zakoprni tudi po zunanjem liturgičnem življenju. Začela sem se udeleževati raznih cerkvenih obredov in blagoslovov — v molitvah sv. cerkve je izraženih toliko naših želja in misli! — ter raznih slovesnosti.

Liturgična usmerjenost življenja in čutenja me je samo po sebi pričelo navajati tudi k dnevnemu duhovnemu berilu in k strokovnemu verskemu študiju (papeških okrožnic, splošnih in posebnih kulturnih vprašanj s cerkvenega stališča).

Žarišče liturgičnega življenja pa mi je sv. maša, tu se duša sleherno jutro daruje Bogu (vsak dan v tednu v drug namen); pri sv. obhajilu ga prosi, naj ne živim jaz, temveč on v meni; čez dan ga duša pozdravlja in prosi blagoslova. Sleherno delo skuša spremeniti v liturgično dejanje: naloga, vredna dolgotrajnega, iskrenega in zvestega prizadevanja — toda ta jarem je sladak in to breme je lahko!

Na mnogo načinov se je razodel Bog: Končno in najpopolneje pa se je razodel po našem Gospodu Jezusu Kristusu, ki se je daroval za nas.

M. Hildegarda Geisbauer S. O. Cist. — P. S. A.:

Barve liturgične obleke

Krivoverec Pelagij je koncem 4. stoletja trdil: Lepa oblačila in okrasje je Bogu zoprna stvar. Sv. Hieronim ga je pa vprašal: V čem se pa, prosim, kaže mrznja do Boga, če nosim čisto obleko, če škof, duhovnik, diakon in drugi člani klera opravljajo bogoslužje v sijajnih oblačilih?

Tako je vedno mislila in govorila katoliška zavest.

Lepota in dostojanstvo liturgične obleke zavisi ne samo od dragocene snovi, ampak mogoče prav toliko od barve. Kar mrtvo bi bilo, če bi v cerkvi videli vedno le eno in isto barvo. Sv. cerkev je modro posnela barvno pestrost božjega stvarstva in je odela svete prostore in bogoslužno obleko v razne barve.

Liturgične barve so te-le: bela, rdeča, zelena, vijolična, črna in rožnata. Le-ta zadnja pa je dovoljena samo tretjo adventno in tretjo postno nedeljo.

V teh barvah so naslednja liturgična oblačila: mašni plašč, dalmatika dijakonova, pluvial za večernice, štola, manipelj, škofova tunicela, čevlji ter rokavice.

Liturgični predpisi ne omejujejo jakosti barve. Lahna pomladno zelena barva ima iste pravice kot bleščeče zelena. Vendar pa lahko zelena barva nedelj po veliki noči gotovo bolj predočuje pomlad cerkve kot pa temno zelena pobinkoštnih nedelj. Prav tako je dovoljena poleg modro vijolične tudi rdečkasto vijolična, ki danes celo vedno bolj prihaja v navado. Rdeče vijoličasta je pa vendar bolj

primerna radostnemu hrepenenju adventnih dni, dočim se modro-vijolična lepo sklada s spokornostjo velikega posta.

Razume se, da smemo eni barvi primešati drugo, zlato, srebrno ali modro. Seveda mora bela, rdeča ali kakšna druga pri tem ostati res bela, rdeča, z eno besedo: glavna barva in sme od druge biti le nekako nadahnjena.

Globok pomen ima pri črni barvi zelena barva. Docela črna je primerna prav za prav le za veliki petek, ko stoji kristjan ob mrtvem

Kristusu. Za rajne se pa opravlja služba božja zelo primerno v črni obleki z zlatimi, srebrnimi ali zelenimi našivi. Saj zlata in srebrna barva predočuje odsvit večne luči in veselje, ker so rajni dospeli domov k Očetu, zelena pa budi in utrjuje upanje v prihodnje dobrine. Kaj ne govori mašnik v imenu krščanskega občestva v predglasju črne maše: »Tvojim vernikom, Gospod, se življenje ne uniči, ampak le zamenja, in ko razpade dom zemskega bivanja, je pripravljeno večno bivališče v nebesih«?

Ne smejo se pa izdelovati bogoslužna oblačila, n. pr. v rdeči in zeleni barvi tako, da bi veljalo tako oblačilo potem za rdeče in zeleno. Sme se pa rabiti zlati brokat kot zeleni ali rdeči plašč, pa vendar ne za obe barvi sku-

Vse, kar ima Oče, je moje; zato sem rekel, da bo (Sv. Duh) iz mojega jemal in vam oznanjal. (Evang. 3. nedelje po vel. noči.)

paj. Nameniti ga je mogoče le za eno izmed teh dveh barv. — Za okrasje na liturgični obleki ni nobenih predpisov, kakšne barve naj bodo. S tem pa seveda ni dovoljena kakšna neokusna načičkanost.

Za belo oblačilo je primerno okrasje v barvah od rumene do sivkaste. Motno bela svila dè očem veliko bolje kot bodeča belina. Prav tako povsem naravno bolj sodi svetlo rdeči plašč pred oltar v sončnem žaru kot temno rdeči pluvial v mračni nastroj romanskega kora.

Prvotno so bile le tri liturgične barve: bela, rdeča in črna. Pozneje so se jim pridružile še rumena, vijolična, zelena in modra. Modra oblačila so rabili ob praznikih Matere božje. Dandanes ta barva za Marijine praznike ni več dovoljena.

Iz srednjega veka se je ohranilo veliko predpisov za liturgične barve, pa so tako raznoliki, da je komaj najti kakšno soglasje med njimi. Tu so odločali v znatni meri krajevni običaji. Še notri v 16. stoletje so se držale nekatere škofije krajevnih navad, čeprav je izdala cerkev določila glede liturgičnih barv že v 12. stoletju.

Zanimivo je, da je ponekod določala liturgično barvo stopnja, ne pa vsebina praznika: višji prazniki so imeli drugo barvo kot nižji. Papež Pij V. je predpise glede liturgičnih barv vzel med splošna določila misala. Danes ima samo ambrozianski obred v milanski stolnici svoje posebne predpise o liturgičnih barvah.

Življenje od božjega oltarja

(Nekaj razmišljanj o sveti maši)

Uvod

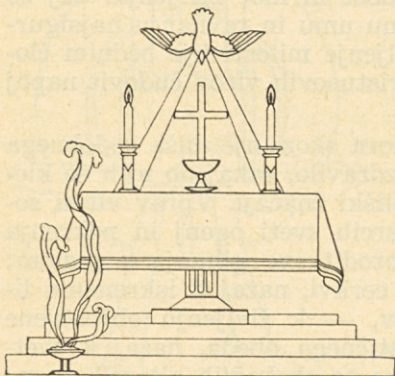
V duhovne temine in bolezni, ki pogubno groze zajeti vase sodobno družbo in kulturo, tolažilno blesti človeštvo vsevdilj prerajajoči božanski lik Kristusove cerkve. Iz te božje ustanove priteka človeštvu sleherni čas ne samo ozdravljenje in prenova nravi in kulture, marveč tudi vsa duhovna radost in moč življenja. Saj so pa verske resnice sv. cerkve človeškemu umu in ravnanju najsigurnejši kažipot in njeno skrivnostno življenje milosti lije bednim človeškim dušam iz božjih liturgičnih, Kristusovih virov čudovit napoj najblažje srčne utehe.

Velike preizkušnje in borbe, ki mora skozi nje duša sodobnega kristjana, so vkljub svoji grenkobi le zdravilo, zakaj ob njih se klešejo odločni, prepričani in zvesti katoliški značaji. Vprav vihra sodobnih težkih dni neti v plemenitih srcih sveti ogenj in pokrenja v katoliških deželah navdušeno preporoditveno gibanje z geslom: nazaj h Kristusu in njegovi božanski cerkvi, nazaj k iskrenemu liturgičnemu življenju prvih kristjanov, — k življenju občestvene molitve in daritve, bratskega evharističnega obeda, nazaj k svetlemu vzoru prve krščanske pomladi, ko se ob božjih oltarjih vzgajajo kristjani, neustrašeni borci za Kristusa in mater sv. cerkev.

Dobo, ki ji gremo naproti, bo duhovno preobrazil le nov rod — Katoliške akcije. V njej je seme svetlejših dni. In k temu sv. poslanstvu Katoliške akcije je z vsemi narodi sveta slovesno vabljen in klican tudi slovenski narod. Zato niti eden slovenski katoličan niti ena slovenska katoličanka ne smeta biti izvzeta od sv. zvanja, da bo vsa naša slovenska bit in kultura zgrajena na božjih temeljih, po duhu in notranjem čutu — krščanska! Vdahniti pa svoji domovini krščanskega duha more le rod globokovernega krščanskega srca. Zato se apostolat za duhovni preporod domovine začenja najpoprej v notranjosti, v srcih, s prenovo krščanskega duha in pristnega katoliškega čuta. A tega si je možno ustvariti le ob resničnem in globokem življenju s Kristusom, njegovo sv. cerkvijo in njeno božansko liturgijo, kakor je to slovesno poudaril veliki preporoditelj katoliškega življenja sv. oče papež Pij X. v svojem pismu *Motu proprio* l. 1903., dejoč: »da ima pravi krščanski duh svoj prvi in neogibno potrebni vir v dejavni udeležbi pri sv. skrivnostih in javni slovesni molitvi sv. cerkve.« Kajti v teh »skrivnostih«, t. j. sv. zakramentih in bogoslužnih obredih sv. cerkve se kristjanovi duši resnično daje Kristus, z njim pa tudi njegova nebeška milost in njegov božanski duh. Daje pa se seveda v toliko večjem obilju, kolikor skrbneje in zavestneje tudi posameznik sam sodeluje. »Zato je resnično nad vse potrebno,« pravi sv. oče Pij XI. v apostolski konstituciji *Divini cultus* l. 1928., »da verniki, ne kot nemi gledalci, marveč od lepote bogoslužja povsem presunjeni, sv. obredom tako

prisostvujejo, da svoj glas peva je sproščajo v izmeni z duhovnikom in zborom.»

Dejavna udeležba pri bogoslužju sv. cerkve je prvo sredstvo duhovne prenove našega veka. K dejavni bogoslužni udeležbi nas vzpodbujejo papeži naših dni. A k temu nas navaja prav za prav že naše krščansko ime, če se ga zares v globini zavedamo. Zakaj ime »kristjan« ni samo ločilni znak svetovnega nazora, marveč razodeva in nas opominja na vso izredno globino in veličino novega rodu »božjih otrok«. Biti kristjan se pravi biti član, del posebnega nadnaravnega milostnega organizma, ki v njem

Stopil bom k božjemu oltarju, k Bogu, ki razveseljuje mojo mladost

skrivnostno živi resnični Bog in človek Kristus. S tem, da se kristjan po sv. krstu vcepi (ali potopi ali vzraste) v tega skrivnostnega Kristusa, stopi že v njegovo življenjsko skupnost, že prične sestavljati skrivnostno telo sv. cerkve. Tako je sleherni kristjan kot ud sv. cerkve bitno deležen Kristusa, njegov pravi »posinovljenec«. Toda ker božji Zveličar delo odrešenja nadaljuje v svoji sv. cerkvi, v svojem vidnem skrivnostnem telesu, zlasti ko na sv. oltarjih neprestano obnavlja svojo križev daritev kot večni duhovnik po redu Melkizedekovem, je vse občestvo vernikov, ki po njem Kristus opravlja svojo daritev, deležno božjega svečeništva Kristu-

sovega. In v tem je veličina krščanskega zvanja, da more vsak posameznik kot resnični božji svečenik, združen s sv. cerkvijo in njenim zakramentalnim duhovništvom, s svojim Bogom v sv. skrivnostih evharistične daritve osebno najzaupneje občevati: ga pod podobama kruha in vina darovati, njegovi daritvi pridružiti svojo osebno žrtev, s prejemom sv. obhajila pa postati celo deležnim njegove božanske narave.

Kaj je vzvišenejšega od tako zaupnega udeleževanja in sodelovanja pri sv. liturgičnih skrivnostih? V njih izkazuje kristjan svojemu stvarniku najgloblji izraz božjega počaščenja, hvale in zahvale, iz njih pa mu tudi priteka najodličnejši vir božjih dobrot. Kristjana, ki z vso dušo prisostvuje tajnam božjega oltarja, povsem zajema sv. ogenj z evharističnega žrtvenika in ga s čudežnim zanosom pospremlja tudi v javnost, ga varuje pred nevarnostmi sveta, mu pravilno usmerja zasebne in javne zadeve. Kdor iskreno s sv. cerkvijo živi njeno notranje bogoslužno življenje, z njo čuti, moli in daruje, tak bo nedvomno pripravljen tudi zanjo in njene vzvišene namene žrtvovati in biti njen apostol.

1. Pomen človeških daritev

Človeška narava se nikoli, niti ob največjih нравnih zablodah, ni mogla otresti zavesti, da nad njo čuje višje bitje, od katerega

zavisi človekova sreča, plačilo ali kazen. Zato si je človek vsak čas na neki način iz notranje nuje skušal pridobiti naklonjenost tega višjega bitja, Boga. Že od prvih početkov prinašajo človeški rodovi Stvarniku darove ustne molitve in tvarne darilne žrtve. Zlasti tvarna daritev je najobičajnejši pa tudi najpriprostejši in najnaravnejši izraz človekove notranje bogovdanosti.

To osnovno potezo človeške narave, da po daritvi stopa v stik z Bogom in mu z njo izpričuje svojo odvisnost in vdanost, je med človeškimi rodovi v najčistejši obliki ohranilo le izraelsko, izvoljeno, božje ljudstvo. Toda vse, še tako raznovrstne izraelske obredne daritve niso imele moči, da bi izbrisale madež izvirnega greha, ki je »po enem človeku prišel na svet«, in upostavile spravo z razžaljenim Bogom. Z grehom Bogu prizadeto krivdo je mogla odpraviti ne »kri kozlov in volov in juničji pepel«, marveč le »čista in brezmadežna« daritev samega božjega nedolžnega Jagnjeta Kristusa Jezusa. Zakaj dejanje greha, ki je krut upor Bogu Stvarniku in njegovi postavi, je ostudna žalitev sv. božjega veličastva. A ker je božje veličastvo neskončno, je tudi zloba greha radi vzvišenosti neskončne božje osebe — neskončna. Za neskončno nečast pa ne more dati zadostnega, enakovrednega zadoščenja nobena končna stvar, nobeno končno bitje. Za človekov greh je mogel Bogu dati enakovredno zadoščenje le on, ki je Bog in človek, naš Gospod Jezus Kristus.

2. Skrivnost Kristusove križeve daritve

In tako je bil Odrešenik, ki naj človeški rod z daritvijo lastnega življenja izpelje iz smrtnih temin greha, izbran po vsemodrem, velikem božjem sklepu v osebi samega božjega Sinu. S tem je Bog spričal ne samo svojo neizmerno ljubezen do človeškega rodu, marveč razodel tudi svojo neskončno svetost in pravičnost, da je za krivdo greha moral v smrt sam Edinorojeni Sin. Do smrti na križu bogu vdana pokorščina Kristusa — novega Adama je izmila izvirni madež nepokornega Adama, vrnila prvotno božjo milost in prijateljstvo ter izkazala Bogu dolžno slavo in poveličanje. »Oče, poveličal sem te na zemlji, dokončal delo, ki si mi ga dal, da ga izvršim« (Jan 17, 5). Sprava z Bogom in božje poveličanje ter dar večnega, božjega življenja milosti, evo sv. rubinov, ki jih razodeva neskončna ljubezen križanega Jezusa! Za ceno lastne krvi, za daritev lastnega telesa nas je božji Sin odkupil in otel iz suženjstva satanovega.

3. Trajni, živi spomin križeve daritve

Božje Srce Jezusovo pa nam je razodelo še drugo nedoumno skrivnost, skrivnost evharistične daritve. Čeprav je božji Zveličar s svojo daritvijo na križu na najpopolnejši način nadomestil vse obredne daritve in »opravil za grehe eno daritev« in smo »z daritvijo telesa Jezusa Kristusa posvečeni enkrat za vselej« (Hebr 10, 10), pa je vendar svoji cerkvi kot vidni družbi ustanovil in zapustil vidno daritev, kakor jo zahteva človeška narava. V svoji neskončni ljubezni do nas je naš Gospod Jezus Kristus ustvaril ču-

dovito skrivnost, da se njegova krvava, enkrat na križu izvršena daritev more v večni spomin do konca sveta skrivnostno, toda res-

Vrelci Odrešenikovi. Mozaik Kristusa Odrešnika v baziliki sv. Janeza Krstnika v Lateranu

nično in vidno sleherni čas in na slehernem kraju ponavljati in se nam iz nje naklanja zveličavna moč v odpuščenje grehov, ki vanje vsak dan padamo.

4. Sv. maša — resnična daritev božja

Na vsaki vidni človeški daritvi, ki se zares Bogu daruje v dokaz najvišjega počaščenja in časti, ki jo je človek dolžan Bogu kot svojemu Stvarniku, se mora nujno izvršiti neka sprememba, da se žrtvovana stvar Bogu v čast kakorkoli uniči in se potem kot Bogu posvečena običajno tudi povzije. V tem je bistvo prave daritve.

Vse te daritvene prvine pa doslovno očituje tudi evharistična daritev, čeprav je mašna daritev svojevrstna, edinstvena daritev na svetu. Kakor v vsaki drugi daritvi nahajamo tudi v sv. maši vidnega daritelja in viden dar, vendar pa je način darovanja povsem različen, zakramentalen. V mašni daritvi namreč prvenstvene daritelja, večnega duhovnika Jezusa Kristusa, vidno predstavlja z redom zakramentalnega svečeništva pooblaščen človeški duhovnik. In tudi darovani tvari kruha in vina sta od Boga izbrani podobi za sam božji dar — Kristusa, ki v evharistični daritvi z isto notranjo daritveno voljo obnavlja že izvršeno lastno križevno daritev. A prav to se vrši v skrivnosti ali zakramentu. V trenutku namreč, ko pooblaščen duhovnik nad darovanimi darovi ločeno izgovori, ne svoje, marveč Jezusove posvetilne besede: »To je moje telo ... To je kelih moje krvi ...« se vprav s to ločitvijo sv. podob skrivnostno, a resnično na nekrvav način predstavi Kristusova krvava smrt, t. j. ločitev njegove božje krvi od božjega telesa, kakor jo je pretrpel na lesu križa.

Darujoči duhovnik in darovani stvari so v tem najodličnejšem zakramentu le božji organi, po katerih Kristus ponavlja svojo golgotsko daritev in se v presv. snoveh samega sebe daje v nebeško hrano. V vsaki evharistični daritvi se z vso resničnostjo obnavlja to, kar je naš Gospod storil pred svojega trpljenja v dvorani zadnje večerje, ko je vpričo dvanajsternih vzel v roke kruh in vino, ju blagoslovil, jima v moči svojih sv. besed: »To je moje telo, ki se za vas daje ... To je moja kri nove zaveze, ki se za mnoge preliva ...« vdihnil svoje božanstvo ter se vprav s to vidno ločitvijo sv. podob in z značilnim poudarkom, da se njegovo sv. telo daje in njegova sv. kri preliva svojo križevo daritev že vnaprej opravil in ponavzočil, kakor jo duhovnik v njegovi moči tudi poslej obnavlja in ponavzočuje, kajti božji Odrešenik je izrecno velel: »To delajte v moj spomin!« Vprav v tem je neskončna veličina Gospodovega presv. evharističnega čudeža, da med zadnjo Učenikovo evharistično večerjo in evharistično daritvijo naših dni ni nobene bistvene razlike, da se dejanje Kristusove odrešilne daritve lahko nešteto krat obnavlja, a se zaklad Kristusovih milosti in zaslužnja nikoli ne izčrpa. Tako se sleherni kristjan do konca more najtesneje udeleževati sadov Gospodovega odrešenja.

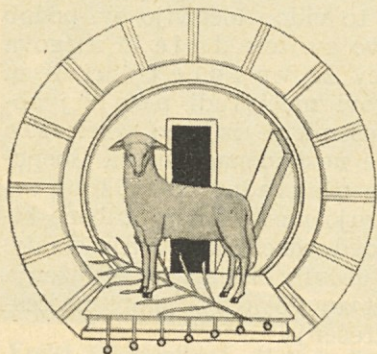
5. Mašna daritev — občestvena daritev

Verskokulturna zgodovina priča, da so daritve in žrtve običajno občestvenega značaja. Oče je daroval za svojo družino, svečenik pa za ves narod. Tudi naš Gospod Jezus Kristus je opravil daritev svojega življenja za ves človeški rod in vse vesoljstvo, občestveno daritev v najširšem zmislu. Prav tako pa je tudi svoji ljubljeni nevesti sv. cerkvi zapustil vidno občestveno daritev, da bi z njo, kakor naglašja sv. tridentski zbor, v večem spomin obnavljala križevo Zveličarjevo daritev in iz nje vsem vernikom posredovala zveličavno moč v odpuščanje grehov. Zato je Gospodova evharistična daritev dana sv. cerkvi kot bistveno njena daritev za vse njene namene in potrebe. Kakor je Kristusova križeva daritev objela vesoljni svet, tako pa Kristusova oltarna, zakramentalna daritev objema vesoljno cerkev božjo.

Toda po božji Zveličarjevi zasnovi sta v sv. mašni daritvi občestvena tudi oblika in način, v tem zmislu, da je sv. maša skupna daritev Kristusova in vsega njegovega skrivnostnega telesa sv. cerkve. Prvenstveni daritelj v sv. maši je namreč sam Kristus Gospod, ki ga pa vidno nadomešča in predstavlja sv. cerkev po svojem svečeništvu, kakor je tudi dar v evharistični daritvi sam Kristus, zajet seveda v tvarna darova kruha in vina, ki ju pri darovanju prinese in predstavi vidno zopet sv. cerkev. Vendar pa je Kristusova mašna daritev v polnem pomenu besede tudi daritev sv. cerkve, kajti le po njenem vidnem sodelovanju je evharistična daritev sploh mogoča. Ta neogibni pogoj fizične soudeležенosti pri mašni daritvi izvršuje sv. cerkev po svojem zakramentalnem in duhovnem svečeništvu. Zlasti zakramentalno svečeništvo je po neizbrisnem znamenju sv. mašniškega reda v polni moči

poklicano, da zastopa Kristusa pri oltarju, kajti po besedah apostola sv. Pavla so duhovniki »služabniki Kristusovi in oskrbniki njegovih skrivnosti«.

Toda svečeniške časti je deležno tudi vse občestvo vernikov. Saj nas je Kristus, kakor uči sv. Janez Evangelist (Raz 1, 6), »oprال naših grehov s svojo krvjo ter nas napravil za kraljestvo, za duhovnike Boga, svojemu Očetu«. Tudi sv. Tomaž Akvinski

Jagnje je ovce odrešilo, hvalnice pojte, kristjani!

pravi, da se »v novi zavezi prava Kristusova daritev daje v skupno last vernikom pod podobama kruha in vina«. Še bolj pa udeležnost vernikov pri sv. duhovstvu izražajo mašne molitve same, ki govorijo o družini vernih darovalcev in služabnikov oltarja, se pričenjajo v množini, to je v imenu vseh zbranih. Ta udeležnost vernikov pri sv. duhovstvu ne temelji sicer na zakramentu sv. mašniškega reda, pač pa je osnovana v neizbrisnem znamenju svetega krsta in svete birme, to je v duhovni časti, pa tudi pravici in dolžnosti, da kot živi udje skrivnostnega

Kristusovega telesa sv. cerkve sodarujejo z Glavo Kristusom njegovo božjo duhovniško daritev za svoje in vsega sveta zveličanje, da v najožji zvezi z večnim duhovnikom Kristusom Bogu izkazujejo najvišjo slavo, sebi in stvarstvu pa posredujejo obilje božjega življenja.

6. O smotrih in učinkih evharistične daritve

Presv. evharistično daritev bi mogli motriti z dveh strani, kot božjo daritev samo zase, ki se prvenstveno vrši v božjo slavo, in kot »sv. večerjo Gospodovo« — evharistični obed sv. obhajila, ki nam je predvsem dan v naše posvečenje. Vendar pa ti dve strani tvorita samo eno stvarnost: spoznati, ljubiti in slaviti Boga ter v duhovnem krepostnem življenju napredovati.

Presv. evharistična daritev kot taka vrši četvero sv. poslanstvo. 1. V sv. maši kot božji in naši daritvi nam je dano, da moremo Bogu po Gospodu našem Jezusu Kristusu izkazovati počaščenje neskončne vrednosti. Zakaj v mašni daritvi Kristus znova izkazuje Bogu Očetu, kakor v smrtni uri na križu, vsa dejanja hvaležnega pripoznanja in ljubezni, božje adoracije (božjega češčenja). A ker je njegova daritev neogibno povezana z vidnim dariteljem (duhovnikom in verniki), je tudi naša mašna daritev spričo tako odličnega, prvenstvenega daritelja Kristusa dejanje božjega počaščenja neskončne vrednosti. Treba je samo, da v tej zavesti in v tem namenu z vso vnemo prisostvujemo mašni daritvi.

(Dalje sledi)